

Adam Andruszkiewicz

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

DC.WRCiS.416.1.2022(2)

Pan
dr hab. Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo z 5 stycznia 2022 r., znak: VII.712.2.2020.GZ, dot. podjętych działań w sprawie szkodliwych i negatywnych treści w internecie, poniżej przedstawiam informacje na temat działań prowadzonych przez Ministra Cyfryzacji.

Internet, pomimo że daje szerokie możliwości – pomaga m.in. w nauce, zabawie, zdobywaniu wiedzy o świecie, poznawaniu nowych ludzi – nie zawsze jest jednak bezpiecznym miejscem dla dzieci. Wraz z rozwojem pozytywnych aspektów cyfrowego świata ujawniają się również nowe, negatywne zjawiska jak rajdy na e-lekcje i patostreaming, których skala zwiększyła się wraz z koniecznością przejścia na tryb nauki zdalnej w wyniku pandemii COVID -19.

Jak wskazał Pan w swoim piśmie, problem popularności patostreamingu i patotreści w środowisku polskich dzieci i młodzieży został dostrzeżony w 2018 r. Powołano wówczas Okrągły stół do walki z patotreściami w Internecie, przeprowadzono pierwsze ogólnopolskie badania na temat znajomości patotreści przez dzieci i młodzież oraz podpisano deklarację dotyczącą działań w zakresie ograniczenia dostępu najmłodszych internautów do tego rodzaju niebezpiecznych treści.

W 2020 r. w związku z pojawieniem się nowego zjawiska w sieci, jakim były tzw. „rajdy na e-lekcje” nasza reakcja była szybka i zdecydowana. W pierwszej kolejności nawiązano kontakt z przedstawicielami platform społecznościowych i komunikacyjnych, na których gromadzą się patostreamerzy, jak również z Biurem do Walki z Cyberprzestępczością w Komendzie Głównej Policji. Zwróciliśmy się z apelem do właścicieli tych platform o szczegółowe monitorowanie i interweniowanie w przypadku rozpowszechniania treści związanych z tzw. „rajdami na e-lekcje”. Należy podkreślić, że wszystkie portale zadeklarowały pełną wolę współpracy oraz poinformowały o wzmożonym monitoringu tego typu treści. Jedna z dużych platform natychmiast po naszej interwencji usunęła przynajmniej dwie grupy zraszające ponad sześć tysięcy użytkowników oraz zablokowała konta administratorów wspólnie koordynujących rajdy. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że dużą rolę odgrywa tutaj zmiana polityk stosowanych przez

Adam Andruszkiewicz

największe portale społecznościowe, które sukcesywnie wprowadzają narzędzia umożliwiające zgłaszanie lub blokowanie takich treści.

Jednakże walka ze szkodliwymi treściami i zapewnienie bezpieczeństwa w świecie cyfrowym, to nieustanne wysiłki i konieczność realizacji cyklicznych działań. Jednym z nich są działania edukacyjne, które Minister Cyfryzacji we współpracy z [Naukową i Akademicką Siecią Komputerową -Państwowym Instytutem Badawczym \(NASK-PiB\)](#) realizuje od lat. Od 2019 roku Minister Cyfryzacji realizuje kampanię skierowaną do rodziców i opiekunów „Nie zagub dziecka w sieci”. Kampania ma pomóc dorosłym w mądrym towarzyszeniu dzieciom w poznawaniu internetowego świata. W ramach kampanii powstała [seria poradników dla rodziców](#) dot. najczęstszych cyberzagrożeń, [filmy edukacyjne](#), [artykuły](#), a także webinaria i [wykłady z ekspertami](#). Tematyka bezpieczeństwa najmłodszych użytkowników internetu została również objęta serią animowanych filmów: „[Bądź z innej bajki](#)”.

Wśród licznych publikacji informacyjno-edukacyjnych związanych z bezpieczeństwem dzieci w internecie, znajdują się także materiały związane z patotreściami i patostreamingiem. Są to m.in. artykuł „[Kogo podziwia Twoje dziecko? Uważaj na patotreści](#)”, [film tłumaczący to zjawisko skierowany do rodziców, opiekunów i nauczycieli](#), [podcast](#) z udziałem ekspertów, a także opracowany z myślą o najmłodszych odbiorcach film animowany „[Królowa Śniegu #patostreamy](#)”.

Nie można jednak mówić o całkowitym wyeliminowaniu negatywnych zjawisk występujących w internecie, które w szczególności zagrażają najmłodszym, jednak podnoszenie świadomości o cyberzagrożeniach przynoszą zauważalne efekty.

Wyniki przeprowadzonych w latach 2018-2020 badań dotyczących bezpieczeństwa dzieci w internecie świadczą o zmniejszającym się zainteresowaniu młodzieży zjawiskiem patotreści i patostreamingu. Według raportu [Nastolatki 3.0](#) z 2020 roku, zdecydowana większość nastolatków (72,8%) udziela odmownej odpowiedzi na pytanie o oglądanie patostreamów (65,9% w roku 2018), natomiast 17% nastolatków potwierdza, że jest odbiorcą takich treści (23,4% w roku 2018). Jednocześnie nastolatki częściej niż ich rodzice deklarują, że oglądają patostreamy (nastolatki – 27,1% vs. rodzice – 12,2%). Co dziesiątemu nastolatkowi (10,2%) i co piątemu rodzicowi trudno jest stwierdzić, czy takie doświadczenie miało miejsce (rodzice – 21,8%). Różnice w deklaracjach dorosłych i nastolatków sugerują, że w przypadkach, kiedy rodzicom trudno jest określić dostęp swoich podopiecznych do patologicznych materiałów internetowych, takie praktyki mają miejsce. Z wielu badań (m.in. [NASK Raport Nastolatki 3.0 2019 r.](#)) wynika, że rodzice i nauczyciele często nie mają świadomości oraz realnej wiedzy o tym, co dzieci w wieku szkolnym faktycznie robią w sieci.

Wyniki przytoczonych powyżej badań sugerują zatem, że zasadne, a wręcz kluczowe jest kontynuowanie i rozwijanie działań informacyjno-edukacyjnych, które podnoszą świadomość nie tylko dzieci, ale i dorosłych o cyberzagrożeniach. Stąd, powstały kolejne przedsięwzięcia edukacyjne dedykowane zarówno edukatorom, jak i dzieciom na wszystkich etapach edukacji. W ramach działań

Adam Andruszkiewicz

wspierających naukę o cyberbezpieczeństwie, przygotowane zostały scenariusze lekcji, które wspomogą nauczycieli w kompleksowym edukowaniu o bezpieczeństwie online. Wszystkie scenariusze i materiały im towarzyszące (takie jak filmiki i infografiki) będą ogólnodostępne - zostaną umieszczone m.in. w ogólnodostępnej bazie wiedzy cyberbezpieczeństwa na portalu gov.pl w lutym 2022 r. Wykorzystanie przez nauczycieli przygotowanych przez ekspertów scenariuszy pomoże w prowadzeniu działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania cyberprzemocy, patostreamingu, oraz przygotowania dzieci i młodzieży do właściwej ochrony prywatności online, czy zapobiegania uzależnieniu od internetu.

Ponadto, kontynuowane będą prowadzone przez Ministra Cyfryzacji od 2019 r. [kampanie edukacyjno-informacyjne na rzecz upowszechniania korzyści z technologii cyfrowych](#), w tym kampanie z obszaru bezpieczeństwa w sieci, w ramach których realizowana jest kampania „[Nie zagub dziecka w sieci](#)”.

Z upoważnienia

Ministra Cyfryzacji

Adam Andruszkiewicz

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/